

שלוחת הבשר

המובחר שבמאכלי חלב — נתח בשר

שלום עליכם

תצפית משקית בפיטום עגלים פריזיז-ישראליים

מבוא

טרם הגענו לדיעה אחידה מהו מועד השיווק של עגלי מרבק, מה הקובע — הגיל, המשקל? מהי שיטת הפיטום, אלו הם המבנים המתאימים, מיני המזונות, גודל קבוצת העגלים, וכד' — השאלות מורכבות למדי, ולדעתי, קשה להצביע על גורם אחד ולומר בוודאות שהוא הקובע, אלא — קיימים יחסי גומלין בין הגורמים השונים, וכל משק צריך ללמוד לבחור את המתאים לו.

בהנחה, ששיווק בגיל צעיר מאפשר החזקת יותר עגלים ליחידת מבנה יקר, חוסך הון, ומק-דים את ההכנסות, נבדקה שיטת פיטום אינטנ-ווסיבית כדי לבחון השפעתה על קצב הגידול והחשבון הכלכלי, ואולי להסיק גם על מועד השיווק המתאים לדרישות השוק.

תכנון התצפית וביצועה

נקנו 10 עגלים בגיל שבוע ימים. הם שוכנו בסככת רפד עם חצר. לחשבון כל עגל היו כ-5 מ"ר תחת הגג ועוד כ-7 מ"ר בחצר בתנועה חופשית בכל השטח. המזון ניתן בכמות חופשית בכל תקופת הגידול (פרט לתחליף לחלב). שחת ותערובת עם תכולה של 13% ח.כ.ג. * עד גיל חצי שנה, ומגיל זה ועד השיווק בגיל שנה ניתן קש, תערובת בתכולה של 11% ח.כ.ג. וקליפות הדר ב-4 החודשים האחרונים. המזון חולק פעמיים עד 3 ביממה, תוך הקפדה שיימצא תמיד באבוס, אבל בכמות שלא יצטברו עודפים ושלא יתקלקל. אבקת התחליף לחלב ניתנה

* ח.כ.ג. — חלבון כללי נעכל.

בכמות של 25 ק"ג לראש, 250 גרם בכל ליטר, בהגמעה אחת ביום לפי הלוח הבא:

גיל בימים	ליטר תחליף
7—20	2
21—28	3
29—49	2
50—60	1

(ראה טבלאות 1, 2 בעמוד הבא)

דיון

- נצילות המזון היתה 5.4 יח"מ לתוספת 1 ק"ג משקל חי.
- העגלים שווקו דרך מרבק. מטור הסיווג (טבלה 1) הגבוה (3) אקסטרה, 4 סוג 1, 3 סוג 2 (+) אפשר להסיק שהעגלים לא היו שמנים, ושילמו בעדם מחיר גבוה (המחיר הממוצע היה גבוה בכ-50 אג' לק"ג משקל חי, בהשוואה למכרו השבועי לשיווק).
- הגורם הקובע ביותר בשיטת פיטום אינטנ-סיבית הוא מועד השיווק. צריך להימנע משי-ווק עגלים מבוגרים יותר, כי קיים החשש להשמנה ואז התמורה לק"ג תפחת, וכן נצי-לות המזון תרד.
- מועד השיווק המתאים, לפי נתונים אלה, הוא במשקל של כ-480 ק"ג.
- נראה, שבתנאי הזנה נכונים אפשר — גם בהגמעה מועטת בתחליף חלב — להגיע לקצב גדילה מהיר.
- נראה (גם לאור הניסיון במשקים אחרים), שישנו ייתרון לפיטום עגלים בקבוצות. אותו

תוצאות

טבלה מס' 1. נתוני המשקל, תפוקת הבשר וסוג הטבחה של העגלים

למטה	אגל (מסלול)	סוג	למטה	תפוקת הבשר	
ק"ג	מסלול	מסלול	ק"ג	%	
1	445	283	1060	1	54.5
2	481	283	1150	1	52.4
3	481	351	1250	1	53.1
4	468	382	1120	+ 2	52.6
5	438	351	1130	+ 2	52.8
6	478	363	1200	אקסטרה	56.0
7	464	335	1260	אקסטרה	54.5
8	435	363	1080	+ 2	54.4
9	477	363	1200	1	53.5
10	481	335	1310	אקסטרה	24.3
ממוצע לעגל	4658	361	1177 *	מ-2 עד אקס'	53.9

* לאחר ניכוי ממשקל השיווק 40 ק"ג משקל לידה.

טבלה מס' 2. תצורות המזון לקבוצה ובממוצע לעגל

המזון	כמות, ק"ג	ק"ג ביח"מ	סה"כ יח"מ
תחליפי חלב	250	0.74	338
שחת	2,700	2.50	1,040
קש	3,000	3.00	1,000
תערובת	19,950	1.05	19,000
קליפות הדר	8,785	5.50	1,577
סה"כ יח"מ			22,955
יח"מ לעגל			2,295

סיכום

ע"י התאמת מועד השיווק, קצב גדילה מהיר והזנה אינטנסיבית אפשר להגיע לרווחיות ונציג לוח מזון טובים גם בענף פיתום העגלים, שאינו מן הרווחיים ביותר במשק. אין נוסחה אחידה לפיתום. אפשר להצליח במזונות שונים, בתנאי — שהתברואה תהיה תקינה והמזונות יינתנו במידה ותוך ביקורת על היאכלותם. ראינו כאן, שבהזנה חופשית, אבל מבוקרת, היתה נצילות המזון גבוהה, ובהקפדה על מועד השיווק מונעים השמנה מהעגלים.

עופר קרול, שה"מ, לשכת הדרכה רחובות

שטח מחיה לעגל, אילו חולק ע"י מחיצות, היה מנוצל פחות טוב והיה מצריך אולי כמות ריפוד מרובה יותר. מאידך, על הקבוצה לא להיות גדולה מדי, כדי שיקל לשים לב לכל עגל.

7. עגל שמשקלו נמוך ממשקל הקבוצה, אך מוסיף במשקל באותו השיעור של שאר העגלים, לא נראה שרצוי להפרידו מהם ויש לשווקו יחד אתם, באותו מועד. העברת עגל כזה לקבוצה אחרת יגרום, למשבר חברתי ויפריע למחזוריות הגידול האינטנסיבי.